

IV kadencja

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Wojciecha Jasińskiego.

(-) Adam Bielan; (-) Tadeusz Cymański; (-) Andrzej Diakonow;
(-) Szymon Giżyński; (-) Przemysław Gosiewski; (-) Wojciech Jasiński;
(-) Marek Jurek; (-) Krzysztof Jurgiel; (-) Michał Tomasz Kamiński;
(-) Elżbieta Kruk; (-) Piotr Krzywicki; (-) Marek Kuchciński; (-) Adam Lipiński; (-) Barbara Marianowska; (-) Tomasz Markowski; (-) Antoni Mężydło; (-) Hanna Mierzejewska; (-) Marek Muszyński; (-) Bolesław Piecha; (-) Paweł Poncyłjusz; (-) Jacek Sauk; (-) Małgorzata Stryjska;
(-) Marek Suski; (-) Aleksander Szczygło; (-) Bartłomiej Szrajber;
(-) Wiesław Walendziak; (-) Artur Zawisza; (-) Zbigniew Ziobro.

Ustawa
z dnia .....
o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Art. 1

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938 , z 1998r. Nr 160, poz. 1063, z 2000 r. Nr 53 poz. 648, Nr 62, poz. 718 i Nr 119, poz. 1252 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1784 i 1800) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 ust. 1. otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Podstawowymi celami działalności NBP są:

- 1) utrzymanie stabilnego poziomu cen;
- 2) prowadzenie polityki monetarnej służącej wzrostowi gospodarczemu.”

2) art. 12 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą” ustala corocznie, po zasięgnięciu opinii Rady Ministrów, założenia polityki pieniężnej i przedkłada je do wiadomości Sejmowi równocześnie z przedłożeniem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej. Rada składa Sejmowi sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego”.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Rada Polityki Pieniężnej powinna prowadzić politykę uwzględniającą realia gospodarcze i zintegrowaną z działaniami podejmowanymi przez inne ośrodki władzy, a więc politykę dbałości o stabilny poziom cen oraz wzrost gospodarczy. W związku z tym proponuje się zmienić obowiązujący przepis art. 3 ust. 1 poprzez określenie, że wzrost gospodarczy ma być jednym z dwóch podstawowych ustawowych celów wyznaczonych dla NBP.

Zmiana w art. 12 ust. 1 polega na wprowadzeniu obowiązku zasięgnięcia opinii Rady Ministrów przy ustalaniu założeń polityki pieniężnej. Instytucja zasięgnięcia opinii stworzy forum współpracy i wyrażania ocen oraz poglądów dwóch organów, które działają w tej bardzo ważnej sferze funkcjonowania państwa.

Przedłożony projekt nie kwestionuje niezależności NBP i RPP jako instytucji chroniących politykę monetarną państwa. Niezależność Banku Centralnego i RPP nie powinna być jednak ograniczona jedynie ustawowymi zadaniami walki z inflacją. Propozycja ta służy więc ustawowemu nakierowaniu priorytetów NBP i RPP także na prowadzenie polityki monetarnej służącej wzrostowi gospodarczemu. Te dwa cele - wzorem rozwiązań z powodzeniem stosowanych w USA i Niemczech - powinny być równoważne i ściśle ze sobą związane. Powinno to spowodować bardziej umiarkowaną i wyważoną, a przez to skuteczniejszą politykę RPP.

Przedkładany projekt ma zapobiegać na przyszłość sytuacji, jaka ma miejsce obecnie, w której Rada Polityki Pieniężnej stała się praktycznie odrębnym ośrodkiem władzy wykonawczej nie ponoszącym żadnej odpowiedzialności za swoje działania. Obecnie zaistniał bowiem wysoce nieprawidłowy stan, kiedy poprzez zbyt silną złotówkę oraz zbyt wysokie stopy procentowe RPP broni de facto interesów najsilniejszych gospodarczych grup w Polsce, w więc banków i importerów, w szczególności zewnętrznych, a więc takich, którzy mają centra decyzyjne poza granicami naszego państwa. Cierpią na tym polscy wytwórcy i eksporterzy, a więc przedsiębiorcy, którzy najwięcej inwestują w rozwój gospodarczy Polski i tworzenie miejsc pracy.

Proponowana zmiana nie pociąga za sobą żadnych dodatkowych obciążeń budżetu państwa i jest zgodna z ustawodawstwem Unii Europejskiej.

Warszawa, 27 maja 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
o zgodności przedstawionego poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z
dn. 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim z prawem Unii
Europejskiej

Na podstawie art. 31 ust. 7 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 1998 r. Nr 44 poz. 618, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

I Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony do zaopiniowania poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim zakłada zmianę art. 3 ust. 1. Ustawy określającego cele działalności NBP. Zgodnie z założeniem projektu podstawowymi celami działalności NBP mają być: 1) utrzymanie stabilnego poziomu cen oraz 2) prowadzenie polityki monetarnej służącej wzrostowi gospodarczemu. Ponadto projekt zakłada zmianę art. 12 ust. 1 ustawy wprowadzając obowiązek zasięgnięcia opinii Rady Ministrów w sprawie założeń polityki pieniężnej.

II Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem ustawy

Podstawowe zasady dotyczące funkcjonowania banków centralnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej znajdują się w Traktacie o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej (TWE), w rozdziale 2 tytułu VII („Polityka walutowa” – art. 105 – 111 TWE). Uszczegółowienie tych postanowień nastąpiło załączonym do TWE „Protokole w sprawie statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) i Europejskiego Banku Centralnego”.

Art. 105 TWE stanowi, że: *„podstawowym celem ESBC jest utrzymywanie stabilności cen. Bez naruszenia celu stabilności cen ESBC wspiera ogólne kierunki polityki gospodarczej we Wspólnocie w celu przyczynienia się do osiągnięcia celów Wspólnoty przedstawionych w art. 2 TWE”*. Cele polityki, o których mowa w art. 2 TWE to: *„przyczynienie się w całej Wspólnocie do harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju działań gospodarczych, wysokiego poziomu zatrudnienia i ochrony socjalnej, równości pomiędzy mężczyznami i kobietami, trwałego i nieinflacyjnego wzrostu, wysokiego stopnia konkurencyjności i zbieżności przedsięwzięć gospodarczych, wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, podnoszenia standardu i jakości życia, spójności gospodarczej i społecznej oraz solidarności pomiędzy Państwami Członkowskimi.”*

W art. 108 TWE wprowadzono zasadę niezależności krajowego banku centralnego od pozostałych władz krajowych. Artykuł ten stanowi, że: *„Przy wykonywaniu uprawnień oraz przy wykonywaniu zadań i obowiązków, które zostały im powierzone niniejszym Traktatem i Statutem ESBC, ani EBC, ani krajowy bank centralny, ani członkowie jakiegokolwiek z ich organów decyzyjnych nie będą żądać ani przyjmować instrukcji od instytucji lub organów wspólnotowych, rządów państw członkowskich ani jakiegokolwiek innego organizmu. Instytucje i organy wspólnotowe zobowiązują się szanować tę zasadę i nie dążyć do wywierania wpływu na członków organów decyzyjnych EBC lub krajowych banków centralnych przy wykonywaniu ich zadań.”*

Z kolei art. 107 TWE zawiera odniesienie do Statutu ESBC stanowiącego załącznik w formie protokołu do TWE (a więc stanowi także część wspólnotowego prawa pierwotnego), który będzie obowiązywał Polskę od chwili przystąpienia do Unii niezależnie od tego czy Polska przystąpi do Unii Gospodarczej i Walutowej. Statut ESBC zawiera, w odniesieniu do celów ESBC/EBC oraz niezależności banków centralnych identyczne postanowienia jak TWE (odpowiednio art. 2 i 7 Statutu).

III Układ Europejski

Układ Europejski nie zawiera postanowień bezpośrednio dotyczących banków centralnych. Należy jednak zwrócić uwagę na postanowienia art. 68 Układu, w którym Polska zobowiązała się do zapewnienia zgodności istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Polski z ustawodawstwem wspólnotowym. Ponadto art. 84 Układu zawiera deklarację strony polskiej dotyczącą zbliżania polityki pieniężnej prowadzonej w Polsce do polityki prowadzonej w ramach Europejskiego Systemu Walutowego.

W stanowisku negocjacyjnym Polska zadeklarowała, że: „...będzie stosowała przepisy zgodne z protokołem o statucie ESBC i EBC. Oznacza to implementację przepisów dotyczących m.in.: ... niezależności Banku Centralnego (art. 107 Traktatu oraz art. 7 protokołu ESBC/EBC).”

IV Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Wprowadzenie do ustawy o Narodowym Banku Polskim postanowień ustanawiających dodatkowy cel działania banku centralnego, równoważny z dotychczas istniejącym celem utrzymania stabilności cen, należy uznać za kierunkowo niezgodny z postanowieniami art. 105 TWE oraz art. 2 Statutu ESBC. Zgodnie z tymi artykułami głównym celem działania ESBC jest utrzymanie stabilności cen. Inne możliwości działania ESBC określone w art. 105 TWE mogą być realizowane „bez uszczerbku dla celu stabilności cen”. Propozycja zawarta w projekcie ustawy wprowadza dla NBP dwa równoległe i równoważne cele do realizacji, przy czym nie można stwierdzić, który z celów działania NBP ma być

traktowany jako priorytetowy. Takie ukształtowanie tego przepisu może prowadzić do podporządkowania celu utrzymania stabilności cen celowi służeń wzrostowi gospodarczego. Nawet w przypadku niewystąpienia takiego podporządkowania oba cele, zgodnie z zaproponowanym brzmieniem art. 3 ust. 1 ustawy o NBP mają być realizowane co najmniej równolegle.

Propozycja opiniowania przez Radę Ministrów założeń polityki pieniężnej przygotowywanych przez Radę Polityki Pieniężnej i przedkładanych Sejmowi może być interpretowane jako wywieranie wpływu przez rząd na członków organu decyzyjnego Narodowego Banku Polskiego przy wykonywaniu ustawowych zadań. Projekt ustawy nie zawiera postanowień określających charakter opinii Rady Ministrów, tym niemniej wprowadza obowiązek jej zasięgnięcia. Tak więc projekt wprowadzenia tego obowiązku można ocenić jako stworzenie sytuacji, która może prowadzić do naruszenia dyspozycji art. 108 TWE oraz art. 7 Statutu ESBC zakazujących wpływania na decyzję organów krajowych banków centralnych.

Propozycje zmiany w ustawie o Narodowym Banku Polskim należy również ocenić jako niezgodne z przyjętym przez Polskę zobowiązaniem wynikającym z art. 68 Układu Europejskiego. Stanowią one bowiem, co do kierunku, regres w stosunku do istniejącego stanu prawnego dotyczącego regulacji odnoszących się do niezależności banku centralnego, w zakresie jego zgodności z prawem Unii Europejskiej (opisana powyżej równoważność celów działania banku centralnego oraz możliwość oddziaływania przez rząd na decyzje organu Narodowego Banku Polskiego jakim jest Rada Polityki Pieniężnej).

V Konkluzje

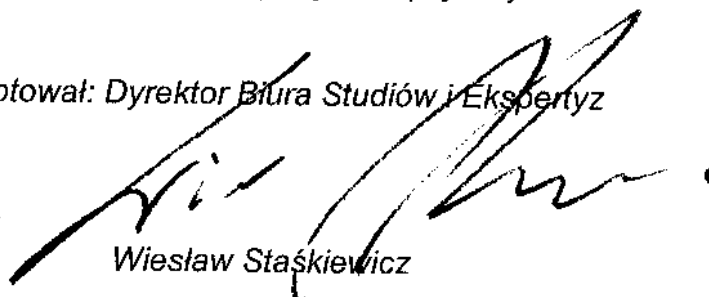
Projekt ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim jest, co do kierunku zaproponowanych zmian, niezgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt ten jest również niezgodny ze zobowiązaniami przyjętymi przez Polskę w Układzie Europejskim. Niezgodność ta wynika z wprowadzenia dodatkowego celu działania NBP, równoległego z dotychczas istniejącym celem jakim jest utrzymanie stabilnego poziomu cen – co jest niezgodne z art. 105 TWE oraz art. 2 Statutu ESBC. Zmiana art. 12 ust. 1 ustawy może prowadzić do niezgodnego z art. 108 TWE oraz art. 7

Statutu ESBC wywierania wpływu przez rząd na działania organu NBP jakim jest Rada Polityki Pieniężnej.

W przypadku zakładanego w stanowisku negocjacyjnym przystąpienia przez Polskę do III etapu Unii Gospodarczej i Walutowej ustawa o Narodowym Banku Polskim, w brzmieniu wynikającym z opiniowanego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim będzie sprzeczna z prawem Unii Europejskiej i będzie musiała ulec zmianie.

Opracował: Zespół Integracji Europejskiej

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Deskryptory bazy REX: projekt ustawy, Unia Europejska, NBP

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 31 maja 2002 r.

Cena 0,48 zł + 22% VAT

